

Ўзбекистон Президенти Венгриянинг "ОТР" гуруҳи билан стратегик шерикликни кенгайтириш режаларини қўллаб-қувватлади

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев 13 февраль кuni Венгриянинг энг йирик "ОТР" банки бошқаруви раиси Шандор Чаньини қабул қилди.

Учрашувда банк-молия соҳасидаги, шу жумладан, "ОТР" гуруҳига давлатнинг "Ипотека-банк"даги улушини сотиш бўйича битим доирасидаги ҳамкорликнинг ижобий суръати мамнуният билан қайд этилди.

Давлатимиз раҳбари банк хизматларини рақамлаштириш орқали уларнинг сифатини ошириш, кичик ва оилавий бизнес учун инновацион ва ҳамёнбоп молиявий маҳсулотларни жорий қилиш, ходимларни Европанинг энг намунали амалиётларига ўқитиш муҳимлигини таъкидлади.

Венгриянинг етакчи компаниялари билан, шу жумладан, Тошкент вилоятида улар учун ташкил этилаётган махсус иқтисодий зона негизда қишлоқ хўжалиги, виночилик, ирригация, кимё, фармацевтика ва саноатнинг бошқа тармоқларида кооперацияни янада чуқурлаштириш масалалари кўриб чиқилди.

Шандор Чаньини, ўз навбатида, Венгрия бизнеси мамлакатимиз бозоридаги фаолиятини жадал кенгайтиришга тайёрлигини тасдиқлади.

Учрашув якунида "ОТР" банки бошқаруви раиси унинг фаолиятига берилган юксак эътироф ҳамда ўзига давлат мукофоти – "Дўстлик" ордени топширилгани учун Ўзбекистон етакчисига чуқур миннатдорлик билдирди.

Жорий йилга мўлжалланган стратегик ислохотлар тақдимот қилинди

Президент Шавкат Мирзиёев 13 февраль кuni жорий йилда амалга ошириш мўлжалланган асосий стратегик ислохотлар бўйича тақдимот билан танишди.

"Ўзбекистон – 2030" стратегиясида 2030 йилга бориб, мамлакатимиз ялли ички маҳсулоти ҳажмини 160 миллиард долларга, аҳоли жон бошига даромадни 4 минг долларга етказиб, бу борада ўртачадан юқори давлатлар қаторига кириш мақсади белгиланган. Бунинг учун иқтисодиётда трансформация жараёнларини изчил давом эттириш, инвестиция ва бизнес муҳитини янада яхшилаш, қишлоқ хўжалигида юқори қўшилган қийматни таъминлаш зарур.

Тақдимотда шу борадаги 5 та муҳим соҳа – транспорт, урбанизация ва шаҳарсозлик, тадбиркорлик, қишлоқ хўжалиги ва энергетикадаги ислохотлар кўриб чиқилди.

Иқтисодиёт ривожини устувор қилиш учун бу – транспорт имкониятлари. Мамлакатимиз денгиз йўлларида узоқлиги сабабли авиа ва темир йўллари диверсификация қилишга урғу берилмоқда. Ўтган йили 6 та авиакомпания ташкил қилинди, 28 та янги самолёт олиб келинди. Самарқанд халқаро аэропортига хусусий сектор жалб этилди.

Бу ишларни давом эттириб, "Uzbekistan Airports" ва "Uzbekistan airways" компаниялари трансформациясини жадаллаштириш, аэропортлар бошқарувини хусусий секторга беришни кенгайтириш зарур.

Худудларда молиявий хизматлар, электрон тижорат, массовавий таълим ва тиббиёт хизматлари ривожланиши учун сифатли интернет ҳам муҳим.

Келгуси етти йилда юртимизда аҳолиси 300 мингдан кўп бўлган шаҳар ва туманлар сони ҳозирги 13 тадан 28 тага етади. Айрим шаҳар ва шаҳарчаларнинг бош режалари йўқлиги сабабли фақат энгига кенгаймоқда. Бу инфратузилма харажатлари ошишига ва қишлоқ хўжалиги ерлари камайишига олиб келмоқда. Шу боис урбанизация жараёнларини тартибга солиш бўйича концепция ва қонун ишлаб чиқишга эҳтиёж бор.

Бизнесга янада қулай муҳит яратиш учун йўл, ичимлик суви, таълим, тиббиёт каби соҳаларда хусусий шериклик қоидаларини аниқ белгилаш зарур. Айтиш мумкин, айни пайтда тармоқ ва худуд раҳбарлари билан бирга бундай лойиҳалар дастурини ҳам шакллантириб бориш жоиз.

Давлатнинг айрим функцияларини, жумладан, худудларни ободонлаштириш, эркин иқтисодий зоналарни бошқаришни хусусий секторга бериш масаласига алоҳида эътибор қаратилди.

Қишлоқ хўжалиги аҳолини озиқ-овқат ва иш билан таъминлашда катта ўрин тутаяди. Лекин унинг айрим тармоқларида иш тартибига ҳалиям эскича. Шу боис ҳосилдорликни ошириш ва таннархни камайитириш, соҳага инновацияларни олиб кириш бўйича аниқ ечимлар керак.

Иқтисодий ўсиш суръатларини сақлаб қолиш учун, энг аввало, барқарор энергия таъминоти зарур. Бу йил жами 50 миллиард долларлик 122 та янги йирик инвестиция лойиҳалари бошланади. Шу билан бирга, аҳоли сони ва корхоналар ҳам кўпайиб бормоқда. Яқин йилларда энергияга эҳтиёж камда 1,5 баробар ошади. Бунинг устига, айрим тармоқларда энергия сарфи ҳамон юқори.

Давлатимиз раҳбари ушбу соҳаларга оид тақлифлар билан танишиб, улар бўйича ҳуқуқий асос ва инвесторлар учун муҳтажам кафолатлар яратиш зарурлигини таъкидлади.

– 2024 йилда бозор иқтисодиёти пойдеворини қуришнинг барча жараёнларини якунлаб, 2025 йилда миллий иқтисодиётимизни сифат жиҳатидан мутлақо янги даражага олиб чиқишимиз шарт, – деди Президент.

Ислохотлар жараёнига мамлакатимизнинг барча илмий-тадқиқот институтларини жалб қилиб, кенг қамровли "йўл харитаси" тайёрлаш вазифаси қўйилди.

КУЧЛИ КЕНГАШ, ҲИСОБДОР ВА ТАШАББУСКОР ҲОКИМ

ПРЕЗИДЕНТ ФАРМОНИ
ҲАҚИДА ҲОКИМ ВА
СЕНАТОРЛАР ҚАНДАЙ
ФИКРДА?

4-5

"ТАШАББУСЛИ БЮДЖЕТ":

8 МИНГДАН ОРТИҚ МАҲАЛЛАДАН ТАКЛИФ БОР

"Ташаббусли бюджет"нинг 2024 йилдаги илк мавсумига 1 февралдан старт берилган эди.

Маълумотларга кўра, 20 февралга қадар тизимга лойиҳалар киритилади. Уларни саралаш эса 21 февралдан 11 мартга қадар давом этади. Овоз бериш жараёни 12-31 март кунлари ўтказилади.

Маълум бўлишича, ушбу мавсум учун фуқаролар томонидан илгари суриладиган лойиҳаларни молиялаштириш мақсадида туман ва шаҳар бюджетлари ҳисобидан 3 трлн сўмдан ортиқ маблағ йўналтирилади. Лойиҳалар сони 21 108 тани ташкил этмоқда. Лойиҳаларнинг энг юқори қиймати 1 млрд 360 млн сўм қилиб белгиланган.

"Бир фуқаро-бир овоз"
«Ташаббусли бюджет»нинг жорий йилги мавсумидан амалда бўладиган янги тартибга кўра, энди ҳар бир фуқаро фақат бир марта овоз бериши мумкин. Овоз беришда соғлом рақобат муҳитини яратиш мақсадида "Бир

фуқаро – бир овоз" тизими жорий этилади. Яъни, эндиликда кишининг номида нечта сим-картаси бўлишидан қатъи назар, у фақат 1 марта овоз бера олади. Бу орқали овозлар сонини сунъий кўпайтириш ҳамда ижтимоий адолатсизликларга чек қўйилади.

13 февраль ҳолатига кўра, "Ташаббусли бюджет"нинг жорий йилдаги илк мавсумида 8037 маҳалладан тақлифлар келиб тушган.

Худудлар кесимида таҳлил этадиган бўлсак, Қорақалпоғистон Республикасида 1207 та, Хоразмда 1780 та, Бухорода 1782 та, Қашқадарёда 1503 та, Навоийда 1476 та, Самарқандда 1253 та, Жиззахда 835 та, Сурхондарёда 2119 та, Сирдарёда 1053 та, Тошкент шаҳрида 2143 та, Тошкент вилоятида эса 1568 та, Фарғонада 1919 та, Андижонда 937 та, Наманганда эса 1533 та лойиҳа илгари сурилган.

Лазиза ШЕРОВА,
"Ўзбекистон овози" муҳбири.

- ЭКОЛОГИЯ МАСАЛАСИ
- ТОБОРА ДОЛЗАРБ БЎЛИБ БОРМОҚДА. БУНГА САБАБ ЎША ПРОБКАЛАРГА САБАБ БЎЛАЁТГАН ТРАНСПОРТЛАРДАН ТОРТИБ, ТЎРТБЎРЧАК КАРОБКА ШАКЛИДА ҚЎРИЛАЁТГАН БИНОЛАР. АММО ЯНА БИР ЭКОЛОГИЯ ИФЛОСЛИШИГА САБАБ БЎЛАЁТГАН МАСАЛА ҲАМ БОР.
- ТАХТАҚОРАЧАДАН ЎТИБ, КИТОБ ТУМАНИ ХУДУДИГА ЎТСАНГИЗ ЦЕМЕНТ ЗАВОДИНИНГ ТАЪСИРИНИ ЯҚҚОЛ СЕЗИШИНГИЗ МУМКИН.
- БУНДАЙ КОРХОНАЛАР, ҚЎРИЛИШ ОБЪЕКТЛАРИ ВА ЛОЙИҲАЛАРИ ЭКОЛОГИК ЭКСПЕРТИЗДАН ЎТКАЗИЛМАСДАН АМАЛГА ОШИРИЛЯПТИ.
- ҚОНУНЧИЛИК ПАЛАТАСИ ДЕПУТАТИ ДИЛОРОМ ИМОМОВА ЁЗЯПТИ:
- ЭКОЛОГИЯ ВАЗИРИ БЕРГАН АХБОРОТИДА ЦЕМЕНТ ХОМ АШЭСИ ТОШ БЎЛГАНИ УЧУН ЗАВОДЛАРНИ ТОҒЛАРДА ҚЎРИШ ЛОЗИМЛИГИ АЙТИЛДИ. АХИР, ТОҒЛАРИМИЗ ЯШИЛЛИККА БУРКАНГАН, ЯШИЛ МАКОН ХУДУДЛАР САФИГА КИРАДИ. ОДАМЛАР БУ МАСКАНЛАРГА ДАМ ОЛИШ, КАСАЛЛИКЛАРДАН ФОРИФ БЎЛИШ УМИДИДА БОРАДИ.
- БУ КАБИ КОРХОНАЛАР ОДАМЛАР ЯШАШ ПУНКТЛАРИДАН УЗОҚОҚДА ЖОЙЛАШТИРИЛСА МАҚСАДГА МУВОФИҚ БЎЛАРДИ.

7

PARLAMENT FAOLİYATI

СИЁСИЙ ВАЗИФАЛАР, ЎТМАГАН ЛОЙИҲА

ҲАР БИР ҲАФТА ОЛИЙ МАЖЛИС ҚОНУНЧИЛИК ПАЛАТАСИ ДЕПУТАТЛАРИ УЧУН ТИҒИЗ ВА МУҲИМ МАЖЛИСЛАР БИЛАН БОШЛАНАДИ. ЯНГИ ЕТТИ КУННИНГ ДУШАНБАСИДА ФРАКЦИЯЛАР ЎЗ ЭЛЕКТОРАТИ, САЙЛОВЧИЛАРИ МАНФААТЛАРИНИ ИФОДА ЭТИШГА ҲАРАКАТ ҚИЛАДИ. ТАБИЙКИ, КўП ҲОЛЛАРДА ҚОНУН ТАШАБУСКОРЛАРИ ЭЪТИРОЗЛАРНИ ХУРСАНДЧИЛИК БИЛАН ҚАБУЛ ҚИЛМАЙДИ. БУ ҲАФТА ҲАМ ҚИЗҒИН БАҲСЛАР БИЛАН БОШЛАНДИ.

29 ТА ҚОНУН ЛОЙИҲАСИ ИШЛАБ ЧИҚИЛАДИ

Қонун лойиҳаларининг муҳокамаси аввалида эса, ўтган ҳафтадаги муҳим воқеликлар ва уларда парламент вакилларининг иштироки таҳлил қилинди. Олий Мажлис Қонунчилик палатаси спикери Нуриддин Исмоилов "Ўзбекистон – 2030" стратегиясини "Ёшлар ва бизнесни қўллаб-қувватлаш йили"да амалга оширишга оид давлат дастури лойиҳаси ҳамда уни тасдиқлаш тўғрисидаги Президент Фармони лойиҳаси кенг жамоатчилик муҳокамасидан ўтказилгани юзасидан таҳлилий мулоҳазаларини билдирди.

Таъкидландики, фуқаролар лойиҳаларнинг муҳокамасида фаол иштирок этиб, мамлакатимиз тараққиётига хизмат қиладиган фикрлари ва таклиفلарини билдирдилар. Жамоатчилик муҳокамаси давлат дастури лойиҳасининг фуқаролар фикри асосида бойитилишига ва унинг янада халқчил бўлишини таъминлашга хизмат қилади.

Сиёсий партиялар фракциялари, кўмиталар ҳамда комиссияларда лойиҳалар атрофлича муҳокама қилинди. Депутатлар томонидан сайлов округларида ҳам кенг жамоатчилик иштирокида муҳокамалар ташкил этилди.

Дастур лойиҳасида халқимиз фаровонлигини таъминлаш, ёшларни ҳамда бизнес вакиллари қўллаб-қувватлаш бўйича ҳаётий ташаббуслар, манзилли мақсадлар белгилангани депутатлар корпуси томонидан қизғин қўллаб-қувватланмоқда. Ўз навбатида депутатлар ҳам дастур лойиҳасини янада такомиллаштириш юзасидан қатор таклиفلарини билдиргани қайд этилди.

Халқ демократик партияси фракцияси таклифлари ўрта таълим мактабларида инклюзив таълимни ривожлантириш, хорижда меҳнат қилаётган фуқаролар ҳуқуқ ва манфаатлари ҳимоясининг қонуний асосларини такомиллаштириш билан боғлиқдир.

Ўтган ҳафта яқунлари таҳлил қилинар экан, Қонунчилик палатаси депутатлари фаолиятининг асосий йўналишларидан бири – сайлов округидаги ишларни самарали ташкил этиш, ўз сайловчилари билан доим алоқада бўлишини таъминлаш ҳисоблангани таъкидланди.

Сайловчилар кўтарган тизимли масалаларни, турли соҳа ва тармоқлардаги муаммоларни ҳал этиш юзасидан муайян ишлар олиб борилмоқда. Аввало, мазкур масалаларни ечишнинг қонуний асосларини мустаҳкамлаш, бу борада қонунчилик ташаббуси ҳуқуқидан фойдаланган ҳолда, амалдаги қонунчиликка тегишли ўзгартиришлар киритишга қаратилган жами 29 та қонун лойиҳасини ишлаб чиқиш режалаштирилгани билдирилди.

Ўзбекистон ХДП фракцияси томонидан 5 та қонун лойиҳасини ишлаб чиқиш кўзда тутилмоқда. Давлат бюджетидан ажратилаётган маблағлар мутаносиблигини таъминлаш бўйича амалдаги қонунчиликка ўзгартириш киритишни назарда тутувчи "Сиёсий партияларни молиялаштириш тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида"ги қонун лойиҳаси ана шулар жумласидандир.

ЎЗХДП МУРОЖААТЛАР ТИЗИМЛИ ҲАЛ ЭТИЛИШИ ТАРАФДОРИ

Мажлисда Инсон ҳуқуқлари бўйича вакил (Омбудсман)нинг 2023 йилдаги фаолияти тўғрисидаги ҳисоботи

эшитилди.

Қайд этилишича, 2023 йилда Омбудсманга Ўзбекистон Республикаси фуқаролари, хорижий давлатлар фуқаролари ва омбудсманлари, фуқаролиги бўлмаган шахслар, жамоат ташкилотлари ва бошқа юридик шахслардан келиб тушган мурожаатлар 18622 тани ташкил этди. 2022 йилга нисбатан ўсиш кузатилган. Мурожаатларнинг энг кўпи, яъни 3600 таси ижтимоий масалалар билан боғлиқ.

Биринчидан, вазирлик ва идоралар билан ҳамкорликда мурожаатларни батафсил ўрганиш, масалани узил-кесил ҳал этишдаги фаолликни ошириш лозим. Бунинг учун Омбудсман фаолияти билан боғлиқ қонун ҳужжатларини такомиллаштиришга эътибор қаратиш талаб этилади.

Иккинчидан, Омбудсманга 2023 йилда мурожаатларнинг энг кўп қисми – 30 фоизи фуқароларнинг ижтимоий ҳуқуқ ва эркинликлари билан боғлиқ

бўлганлиги мурожаатларни асосан маҳаллий даражада кўриб чиқиб, ижросини таъминлаш Омбудсман фаолиятининг асосий йўналиши бўлиши муҳимлигини кўрсатмоқда. Ҳисоботдаги рақамлардан кўриниб турибдики, ҳудудий вакиллар томонидан давлат органлари ва ташкилотларига, уларнинг мансабдор шахсларига кўриб чиқиши мажбурий бўлган ариза ва даъво аризалари бўйича тақдимномалар ҳамда тавсиявий хусусиятга эга хулосалар киритишга сиёсий ирода етишмаяпти. Мазкур соҳада маҳаллий Кенгашлардаги депутатлик корпуси билан ҳамкорликни кучайтириш жуда муҳим, деб ҳисоблаймиз.

Учинчидан, Омбудсманнинг жазони ижро этиш муассасарида ўрнатилган "Омбудсман кути"ларига келиб тушаётган мурожаатларни таҳлил қилиш, уларни қонунчиликда белгиланган муддатларда кўриб чиқиш тавсия этилади.

Мажлисда Омбудсман ҳисоботи қўллаб-қувватланди.

ҚОНУН ЛОЙИҲАСИ РАД ЭТИЛДИ

Қонунчилик палатасининг мажлиси бир маромда ўтмаслиги маълум. Бир шахснинг қарашлари бошқа бир фикрга қарама-қарши бўлса-да, аксарият ҳолларда қонун лойиҳаларини кўпчилик овоз билан маъқуллаш ҳолати кузатилади. Бироқ бу галги мажлисда депутатларнинг аксарияти жарималар билан боғлиқ масала кўтарилган қонун лойиҳасига қарши чиқди, овоз бермади ёки бетараф бўлди.

Гал шундаки, мажлисда "Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига қўшимча ва ўзгартиришлар киритиш ҳақида"ги қонун лойиҳаси биринчи ўқишда кўриб чиқилди.

Унга биоан жисмоний ва юридик шахсга тегишли бўлган транспорт воситаларидан фойдаланиб, содир этилган йўл ҳаракати қоидалари бузилгани махсус автоматлаштирилган фото ва видео қайд этиш техника воситалари орқали аниқланган тақдирда, транспорт воситаларини фуқаролик-ҳуқуқий тартибда фойдаланиш ҳуқуқини олган ҳамда ушбу транспорт воситаларидан фойдаланаётган шахслар ёки мулк эгалари маъмурий жавобгарликка тортилишини белгилаш назарда тутилмоқда.

Мазкур меъёр давомли ва қизғин муҳокамаларга сабаб бўлди. Масъул кўмита томонидан қонун лойиҳасини биринчи ўқишда қабул қилиш таклиф этилди. Аммо депутатлар томонидан ушбу нормага доир турли фикрлар билдирилиб, ноаниқлик, турли талқинлар, коррупция ҳолатлари келиб чиқиши мумкинлиги қайд этилди. Қизғин муҳокамалардан сўнг қонун лойиҳаси овозга қўйилди ва етарли овоз тўпламагани туфайли рад этилди.

Фикрларни кузатар экансиз, таклиф этилаётган меъёрларни кимдир мантисқиз, деб баҳоласа, яна биров унинг қанчалар аҳамиятли эканини мисоллар билан исботлашга ҳаракат қилди. Партиялар ҳар хиллиги уларнинг мақсад ва ғоялари ҳам турлича эканини англатади. Шундан келиб чиқиб, депутатлар қонун лойиҳаларига муносабат ҳамда таклиفلарини билдириши тайин.

Фикрлар хилма-хиллиги қонунларга турли нуқтадан қараш ва уларни шу асосида баҳолаш имконини юзага келтиради.

Зилола УБАЙДУЛЛАЕВА,
Ўзбекистон ХДП Ахборот хизмати раҳбари.

Улуғбек ИНОЯТОВ, Олий Мажлис Қонунчилик палатасидаги Ўзбекистон ХДП фракцияси раҳбари, партия Марказий Кенгаши раиси:

— Фракциямиз Омбудсман ҳисоботини таҳлил қилиб, ўрганиб чиқди. Ўзбекистон Халқ демократик партияси фуқароларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишда, айниқса, ҳуқуқ ва имкониятлар тенглигини таъминлашда Омбудсман институтининг самарали фаолиятини муҳим, деб ҳисоблайди.

Ҳисобот даврида Омбудсман институти томонидан фуқаролар мурожаатларини кўриб чиқиш, уларнинг бузилган ҳуқуқларини тиклаш, инсон ҳуқуқларини кафолатловчи қонунчилик базасини мустаҳкамлаш борасида салмоқли ишлар амалга оширилган.

Халқ демократик партиясининг фракцияси мурожаатларни ҳал этиш, қийноқларга қарши курашиш, фуқароларнинг ҳуқуқларини қатъий ҳимоя қилиш бўйича кўрилаётган чораларни кучайтириш бўйича келгусида айрим масалаларга алоҳида эътибор қаратиши зарур, деб ҳисоблайди.

» **Ўзбекистон ХДП фракцияси томонидан 5 та қонун лойиҳасини ишлаб чиқиш кўзда тутилмоқда. Давлат бюджетидан ажратилаётган маблағлар мутаносиблигини таъминлаш бўйича амалдаги қонунчиликка ўзгартириш киритишни назарда тутувчи "Сиёсий партияларни молиялаштириш тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида"ги қонун лойиҳаси ана шулар жумласидандир.**

NUQTAI NAZAR

КУЧЛИ КЕНГАШ, ХИСОБДОР

ПРЕЗИДЕНТ ФАРМОНИ ҲАҚИДА

ДЕМОКРАТИК ҲУҚУҚИЙ ДАВЛАТ, КУЧЛИ ФУҚАРОЛИК ЖАМИЯТИ АСОСЛАРИНИ МУСТАҲКАМЛАШ БИР ҚАТОР ОМИЛЛАРГА БОҒЛИҚ. БУНИНГ УЧУН, АВВАЛО, ҲОКИМИЯТЛАР ВАКОЛАТЛАРИ БЎЛИНИШИ ТАМОЙИЛИ, ИЖРО ВА ВАКИЛЛИК ОРГАНЛАРИ ЎРТАСИДА БИР-БИРИНИ ТИЙИБ ТУРИШ МЕХАНИЗМИ ИШЛАШИ МУҲИМ. БУСИЗ ДАВЛАТ, ЖАМИЯТ, ОДАМЛАР ҲАМ КАТТА ЎЗГАРИШЛАРДАН ЎТИШИ ҚИЙИН.

“ЎЗБЕКИСТОН – 2030” СТРАТЕГИЯСИДА ҚОНУН УСТУВОРЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ, ХАЛҚ ХИЗМАТИДАГИ ДАВЛАТ БОШҚАРУВИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ, КУЧЛИ ДАВЛАТДАН – КУЧЛИ ФУҚАРОЛИК ЖАМИЯТИ САРИ ДЕГАН МУҲИМ ТАМОЙИЛНИ АМАЛГА ОШИРИШ БЎЙИЧА СТРАТЕГИК ВАЗИФАЛАР БЕЛГИЛАНГАН.

УШБУ МУҲИМ ВАЗИФАЛАРНИ БАЖАРИШ, ЯНГИЛАНГАН КОНСТИТУЦИЯ НОРМАЛАРИНИ Тўлақонли РЎЕБГА чиқариш, давлат ҳокимияти ва бошқаруви тизимини ислох қилиш бўйича навбатдаги дадил қадамлар ташланмоқда. Бу узоқ кутилган қадамлар эканини алоҳида таъкидлаш жоиз.

«МАҲАЛЛИЙ ДАВЛАТ ҲОКИМИЯТИ ОРГАНЛАРИ ФАОЛИЯТИНИНГ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА»ГИ ПРЕЗИДЕНТ ФАРМОНИ ҚАБУЛ ҚИЛИНДИ. БУ ФАРМОН БУТУН МАМЛАКАТИМИЗДА ТЕЗ ОВОЗА БЎЛДИ, УЛКАН Қўллаб-қувватлашга эришди.

ҲУЖЖАТГА Кўра, МАҲАЛЛИЙ ДАВЛАТ БОШҚАРУВИДА ВАКИЛЛИК ВА ИЖРО ЭТУВЧИ ОРГАНЛАРИНИНГ ВАКОЛАТЛАРИ БИР-БИРИДАН АЖРАТИЛАДИГАН БЎЛДИ. БИР НЕЧА йиллардан буён МУҲОКАМА МАВЗУСИ БЎЛИБ КЕЛАЁТГАН УШБУ АМАЛИЙ ВА ҲУҚУҚИЙ ЎЗГАРИШЛАР, ЯНГИЛАНИШЛАР НИҲОЯТ АМАЛГА ОШМОҚДА. БУ ЎЗБЕКИСТОНДАГИ ЗАМОНАВИЙ ДАВЛАТЧИЛИКНИНГ КАТТА, ТАРИХИЙ ЮТУҚЛАРИДАН БИРИ ЭКАНИ ТАЪКИДЛАНМОҚДА.

2017 йилдан бошланди...

2017 йил. Эсингизда бўлса, шунгача Тошкент шаҳри туманларида Кенгашлар йўқ эди. Конституциянинг 99-моддасига ўзгартириш киритилди. Шу йилнинг ўзида Тошкент шаҳар туман Кенгашларига сайловлар бўлиб ўтди ва туманларда ҳам Кенгашлар иш бошлади. Айнан шу йилдан ижро органлари раҳбарлари, шу жумладан, соғлиқни сақлаш, адлия, ички ишлар органлари раҳбарлари ва прокурорларнинг Кенгашлар олдида ҳисобот ва ахборот бериш тизими йўлга қўйилди.

2020 йил. “Маҳаллий давлат ҳокимияти тўғрисида”ги Қонунга киритилган ўзгартишга кўра, халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгаши фаолиятига ташкилий-техникавий ва бошқа жиҳатлардан хизмат кўрсатиш вазифаси ҳокимликлар аппаратида тегишли халқ депутатлари Кенгаши котибияти зиммасига ўтказилди.

2021 йил. 6 ноябрь куни ўтказилган Олий Мажлис палаталари қўшма мажлисида давлатимиз раҳбари шундай деган эди:

“Ривожланган демократик мамлакатлар тажрибасидан келиб чиқиб, жамият ва давлат бошқаруви тизими айрим раҳбарларнинг субъектив нуқтаи назарига, содда қилиб айтганда, уларнинг кош-қовоғига қараб эмас, аксинча, мустақам ҳуқуқий мезонларга эга бўлган институтлар фаолияти орқали амалга оширилиши зарур. Бу борада олдимизда турган яна бир муҳим масала – халқ депутатлари маҳаллий Кенгашлари ҳамда ҳокимларнинг ваколатларини аниқ белгилашга оид қонуний асосларни яратиш вақти келди, деб ўйлайман”.

2022 йил. Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегиясини амалга ошириш бўйича йўл харитасидаги иккинчи ҳамда учинчи мақсад ҳам айнан шу йўналишга қаратилган эди. Яъни, халқ депутатлари Кенгашларини ҳудудлардаги муаммоларни ҳал қилишда асосий бўғинга айлантириш, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари фаолиятининг институционал асосларини замон талабларига мослаштириш...

2024 йил. Жорий йилнинг 2 февраль куни “Маҳаллий давлат ҳокимияти органлари фаолиятининг самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги

Президент Фармони қабул қилинди.

Кўриниб турибдики, ўтган қисқа вақт ичида катта ислохотлар боққичма-боққич олиб борилди. Энг муҳими, ушбу янгиланишлар муҳит ва кайфиятни бутунлай ўзгартиришга асос бўлмоқда.

ҲОКИМЛАР НИМА ДЕЙДИ?

Фарҳод УМАРОВ,
Вобкент тумани ҳокими:

– Албатта, ҳозирги ўзгаришлар демократик муҳит ривожланиши учун хизмат қилади.

Фармонга кўра, жамият ва давлат ҳаётининг муҳим масалаларини ҳал этиш билан боғлиқ 33 та вазифа, функция ва ваколатлар маҳаллий Кенгашларга ўтказилмоқда. Яъни, “Кучли Кенгаш, ҳисобдор ва ташаббускор ҳоким” тамойили асосида амалдаги тизимни ислох қилишга қаратилган қатор қондалар белгилаб берилди.

Ҳудудларда ваколатлар тақсимоти, манфаатлар мувозанати таъминланишининг ижобий томонлари жуда кўп. Бу, аввало, маҳаллий даражада демократиянинг энг муҳим талаби бўлган ҳокимиятлар бўлиниши тамойилини амалда таъминлаш, **Кенгашларнинг ҳам, ҳокимларнинг ҳам масъулиятини оширишга замин яратди. Буни ҳар бир ҳудуд раҳбари тўғри қабул қилиши керак, албатта.**

Ҳокимнинг бир пайтнинг ўзида ҳам ижро органи, ҳам Кенгаш раиси вазифа-

сини эгаллаши маҳаллий даражада ҳокимиятларнинг бир-бирини тийиб туриш механизмининг бузилишига ҳам сабаб бўлиб келмоқда. Оддий мисол билан айтганда, қандай қилиб ҳоким ўзи раислик қилаётган Кенгашда “ўзи-ўзига” ҳисобот беради ва “ўзи-ўзига” баҳо беради. **Маҳаллий Кенгашга ҳисобдорлик муаммоларга ўз вақтида ечим топиш, ишга янада масъулият билан ёндашишга ундайди.**

Ушбу ўзгаришлар ҳокимлар учун ташаббускор бўлиб ишлашга қулайлик олиб келади, деб ўйлайман. Муайян ҳудуд миқёсидаги барча ваколатларнинг битта амалдор ихтиёрида бўлишидан самарадорликка эришиш қийин. Чунки, битта одам ҳамма масалага улгуриши имконсиз. Ҳудуд тараққиёти, ривож ҳокимнинг ёки яна бир-иккита амалдорнинг ҳаракати, дунёқараши ва характерига боғлиқ қолмаслиги керак.

Ҳақиқий ҳаёт, одамларнинг кайфияти кабинетда ўтириб эмас, жойларга чиқиб, асл ҳолатни ўз кўзи билан кўрмагунча ойдинлашмайди. Бир, икки мурожаат билан муаммолар ҳақида хулоса ҳам қилиб бўлмайди. Демократик ислохотлар натижасида жойларда ижро (ҳоким) ва вакиллик (Кенгаш) органлари ўртасида “бир-бирини тийиб туриш” механизми ишлайди.

Сўнгги йилларда олиб борилётган очиқлик сиёсати ҳокимларимизни ҳам билдирилган танқидларни тўғри қабул қилиш ва улардан тўғри хулоса чиқаришга ўргатди. Бугунги кунда танқидлардан хафа бўлиб ёки танқидчиларни таъқиб қиладиган замонда эмасмиз ҳозир. Аксинча, ҳар бир вазиятда халқимиз манфаатлари нуқтаи назаридан энг тўғри қарорни қабул қилиш имконига эга бўлимизда.

Маҳаллий Кенгашлар депутатлари ўзларининг доимий ишидан ажралмаган ҳолда депутатлик фаолиятини олиб боради. Бу уларнинг тўлақонли фаолиятига салбий таъсир кўрсатаётган омил. Кенгашларда ҳам доимий ишловчи депутатлар корпуси шакллантирилиши ҳақида таклифлар билдирилган. Бу амалга ошса, маҳаллий Кенгаш депутатлари иш самарадорлиги янада ортади, деб умид қиламан.

Гавҳар АЛИМОВА,
Каттақўрғон шаҳар ҳокими, сенатор:

– Кучли фуқаролик жамиятини қарор топтириш учун маҳаллий Кенгашларни кучайтиришимиз керак. Бу ибодт талаб қилмайдиган ҳақиқатдир. **Маҳаллий Кенгашлар кучайса, ислохотлар жойларда янада натижадор бўлади.**

Бундан буён ҳудудга алоқадор кўпבל масалаларни ҳал қилишда депутатларнинг ўрни ҳамда мавқеи ошади, Кенгашлар жойлардаги муаммоларни ҳал қиладиган асосий бўғинга айланади. Асосий бўғин, деганда катта мазмун қамраб олинапти.

Айтилик, маҳаллий Кенгаш мажлиси ва сессия ўтказса, ижро ҳокимияти органлари ҳисоботини эшитса, ундан реал натижа чиқиши керак. **Камчиликлар сохта ҳисоботлар ортга яширинмаслиги лозим. Бу масалада депутатларнинг ҳам ўзига, ҳам ҳокимиятга муносабати бутунлай ўзгариши талаб этилади.** Бу ўзгариш уларнинг ҳокимият Кенгашдан алоҳида орган ва ҳисобдор эканини ҳис қилишдан бошланади.

Ҳудудларда учраётган камчиликларнинг асосий сабабларидан бири депутатларнинг таъсир кучи пастлигидан кўринади. Эндиликда маҳаллий Кенгашларнинг ваколат доираси кенгайтирилмоқда. Таълим, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, шаҳарсозлик, транспорт

МАҲАЛЛИЙ ДАВЛАТ БОШҚАРУВИДА ВАКИЛЛИК ВА ИЖРО ЭТУВЧИ ОРГАНЛАРИНИНГ ВАКОЛАТЛАРИ БИР-БИРИДАН АЖРАТИЛАДИГАН БЎЛДИ. БИР НЕЧА йиллардан буён МУҲОКАМА МАВЗУСИ БЎЛИБ КЕЛАЁТГАН УШБУ АМАЛИЙ ВА ҲУҚУҚИЙ ЎЗГАРИШЛАР, ЯНГИЛАНИШЛАР НИҲОЯТ АМАЛГА ОШМОҚДА. БУ ЎЗБЕКИСТОНДАГИ ЗАМОНАВИЙ ДАВЛАТЧИЛИКНИНГ КАТТА, ТАРИХИЙ ЮТУҚЛАРИДАН БИРИ ЭКАНИ ТАЪКИДЛАНМОҚДА.

ва ҳудуднинг инфратузилмасини ривожлантиришга қаратилган қатор ваколатлар Кенгашлар ихтиёрига ўтказилмоқда.

Маҳаллий Кенгашга унинг депутатлари орасидан қонунга мувофиқ сайланадиган раис бошчилик қилади. Бу йил – сайлов йили. Қонунчилигимизга кўра, маҳаллий Кенгашлар томонидан қўйилаётган ваколатлар ажратилиши масаласи амалга ошади. Ҳусусан, 2024 йилги сайлов якунлари бўйича дастлаб вилоятлар ва Тошкент шаҳар Кенгашларида, 2026 йилдан эса туман (шаҳар) Кенгашларида Кенгаш раислари ва ҳокимлар алоҳида-алоҳида фаолият юритишни бошлайди. Демак, маҳаллий Кенгаш депутатлари ўз сайловчиларини қийнаб турган муаммолар юзасидан ижро органига истиқола қилмасдан мурожаат қилиш, сўраш имкониятига эга бўлади.

Дарҳақиқат, ҳар қайси маҳаллий бошқарув органларининг асосий мақсади мамлакатдаги ислохотлар самарасининг энг қуйи поғонага қадар етиб боришни таъминлаш саналади. Қолаверса, давлат тараққиётида ўсиш нуқталарининг қамрови ҳам айнан маҳаллий бошқарувнинг нечоғли самарали ташкил этилганига боғлиқ.

Тизимда бўлаётган ўзгариш ва янгиланишлар ваколат ва вазифаларнинг маҳаллий вакиллик органлари ҳамда ижро этивчи ҳокимият органлари ўртасида аниқ тақсимланишига асос бўлади. Ҳисобдорлик ва жавобгарлик ошади. Бу масъулият, ишга ёндашув кучаяди, дегани.

Қаюм СОБИРОВ,
Жомбой тумани ҳокими:

– Аввалги таҳрирдиги Конституциямизда гарчи ҳокимият қонун чиқарувчи, ижро этивчи ва суд тизимидан иборат, дея белгиланган бўлса-да, бу тамойил маҳаллий даражада нотўғри ишлади. Яъни, **бир шахс ҳам биринчи, ҳам иккинчи ҳокимиятга раҳбарлик қилди.** Оқибат, аксарият масалаларда Кенгаш томонидан ташланаётган қадамлар бир кишининг иродасига боғлиқ бўлиб қолди. Аслида бу демократик принципнинг жиддий бузили-

